

Школска 2022/2023. година
Републичко такмичење ученика гимназија
и средњих стручних школа
Књижевна олимпијада

Други разред

Шифра: _____

1.	<p>На линији испод описа наведи пун назив дела о којем се ради.</p> <p>Дело прати судбину јунака који се школовао у иностранству и развио истанчан укус. Као једно од најранијих дела епохе реализма у српској књижевности, оно слика друштвену стварност угарских Срба у другој половини 19. века и породичну историју главног јунака, приказујући опадање добростојећих грађанских породица.</p> <hr/>								
2.	<p>Разврстај следеће појмове у одговарајућа поља у табели: аутограф, епифора, дактил, епика, елегија. Један појам је сувишан.</p> <table border="1" style="width: 100%;"><tr><td style="padding: 2px;">Метричка стопа</td><td style="padding: 2px;"></td></tr><tr><td style="padding: 2px;">Стилска фигура</td><td style="padding: 2px;"></td></tr><tr><td style="padding: 2px;">Књижевна врста</td><td style="padding: 2px;"></td></tr><tr><td style="padding: 2px;">Књижевни род</td><td style="padding: 2px;"></td></tr></table>	Метричка стопа		Стилска фигура		Књижевна врста		Књижевни род	
Метричка стопа									
Стилска фигура									
Књижевна врста									
Књижевни род									
3.	<p>На линијама напиши називе делâ из којих потичу наведени одломци.</p> <p>а) „Наш друштвени живот заудара трулежом, а наши песници постојано сањају: миришу ружу, гледају зору, слушају славуја или туже неком особитом тугом [...], а ако се додирну нашег живота, то бирају само оно што је 'естетичко', што задовољава 'нежни' укус лепих сестара који су они искварили. Браћо песници, разлика је међу певањем и мишљењем!”</p> <hr/> <p>б) „И ово се зло код нас тако упутило и узело у обичај да не може друкчије престати док не почнемо један другога јавно пред свијетом непријатељски рецензирати и критизирати [...]. Тим ће начином почети једанпут и наши списатељи мислити и сумњати о ономе што пишу: знајући да ће за сваку ријеч одговарати пред свијетом. [...]”</p> <hr/>								
4.	<p>У наведеном низу подвуци дела у којима запажаш елементе гротеске.</p> <p><i>Евгеније Оњегин, „Гавран”, Чича Горио, Ана Карењина, „Шињел”, „Глава шећера”, „Мост на Жепи”</i></p>								

5.	<p>Допуни исказ.</p> <p>Фраза, цитат или песма која се налази на почетку неког документа, монографије или књижевног дела (мото) назива се и _____.</p>																	
6.	<p>Повежи имена јунака са симболичким значењем њихових презимена, тако што ћеш на црте написати одговарајућа слова.</p> <table> <tr> <td>1. Давид Узловић</td> <td>_____</td> <td>a) незанимљив, мали човек</td> </tr> <tr> <td>2. Радан Радановић</td> <td>_____</td> <td>б) стереотипни неотесани Немац</td> </tr> <tr> <td>3. Уго Тудешак</td> <td>_____</td> <td>в) грамзив појединац</td> </tr> <tr> <td>4. Акакије Акакијевић Башмачкин</td> <td>_____</td> <td>г) марљив и предан припадник ниже г друштвеног сталежа</td> </tr> <tr> <td>5. Максим Сармашевић</td> <td>_____</td> <td>д) јунак који се увијено и подмукло лажно представља</td> </tr> </table>	1. Давид Узловић	_____	a) незанимљив, мали човек	2. Радан Радановић	_____	б) стереотипни неотесани Немац	3. Уго Тудешак	_____	в) грамзив појединац	4. Акакије Акакијевић Башмачкин	_____	г) марљив и предан припадник ниже г друштвеног сталежа	5. Максим Сармашевић	_____	д) јунак који се увијено и подмукло лажно представља		
1. Давид Узловић	_____	a) незанимљив, мали човек																
2. Радан Радановић	_____	б) стереотипни неотесани Немац																
3. Уго Тудешак	_____	в) грамзив појединац																
4. Акакије Акакијевић Башмачкин	_____	г) марљив и предан припадник ниже г друштвеног сталежа																
5. Максим Сармашевић	_____	д) јунак који се увијено и подмукло лажно представља																
7.	<p>Заокружжи слово испред комбинације стилских фигура коју запажаш у следећем одломку из народне лирске песме „Љубавни растанак”.</p> <p>,„Одговара из бостана када: ’Што је небо, да је лист ’артије, што је гора, да су калемови, што је море, да је црн мурећен, пак да пишем три године дана, не бих моји’ исписала јада.“</p> <p>a) епитет, хипербола, анафора, метафора б) епитет, хипербола, епифора, метафора; в) епифора, хипербола, персонификација, метафора.</p>																	
8.	<p>Попуни табелу пуним именом и презименом аутора, прецизним одређењем књижевне врсте и књижевном епохом којој дело припада.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Аутор</th> <th>Дело</th> <th>Књижевна врста</th> <th>Књижевна епоха</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td><i>Госпођа министарка</i></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td><i>Антигона</i></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td><i>Новела од Станца</i></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Аутор	Дело	Књижевна врста	Књижевна епоха		<i>Госпођа министарка</i>				<i>Антигона</i>				<i>Новела од Станца</i>			
Аутор	Дело	Књижевна врста	Књижевна епоха															
	<i>Госпођа министарка</i>																	
	<i>Антигона</i>																	
	<i>Новела од Станца</i>																	
9.	<p>Поред следећих књижевних врста наведи пуна имена аутора који се сматрају њиховим родоначелницима.</p> <p>а) Поема: _____;</p> <p>б) Српска сеоска приповетка _____;</p> <p>в) Психолошка приповетка у српској књижевности:</p>																	

10.	<p>На линији испод текста напиши име загонетне личности.</p> <p>Осим писањем, овај се културни делатник бавио и превођењем и питањем књижевног језика, а сматра се и зачетником бројних научних дисциплина у нашој култури. У току свога животног века пропутовао је значајне европске културне центре, међу којима су и Беч, Хале и Лајпциг. Прикључио се напорима за оснивање независне државе у току Првог српског устанка. Био је први министар просвете ослобођене Србије.</p> <hr/>													
11.	<p>Пажљиво прочитај наредни одломак а затим на линији напиши име приповедног поступка који запажаш у подвученим редовима.</p> <p>„Био је ред на њега, на Јанка. Он је овако причао: <u>Кад сам се вратио 'озго' у Србију, добио сам место у министарству и живео сам с мајком од моје плате и њене мале уштећевине. [...] Особито је моја мајка била задовољна што јој нисам довео 'из Париза как'у Швабицу', па да 'не уме с њоме ни говорити'</u> <u>И ја сам био задовољан што сам нежењен. И мада је мајка почесто навијала да јој доведем 'одмену', ништа ме није вукло пред олтар. Није да сам ја из принципа желео остати нежењен, него – не знам ни ја! [...]</u>”</p> <p>Назив поступка: _____</p>													
12.	<p>Заокружи Т поред тачних, одн. Н поред нетачних тврдњи:</p> <table style="margin-left: 200px;"> <tr> <td>a) Квинта је врста стиха.</td> <td>T</td> <td>H</td> </tr> <tr> <td>b) Бранко Радичевић је представник српског сентиментализма.</td> <td>T</td> <td>H</td> </tr> <tr> <td>c) Струфа од четрнаест стихова назива се сонет.</td> <td>T</td> <td>H</td> </tr> <tr> <td>d) Гаврил Стефановић Венцловић и Иво Андрић писали су беседе.</td> <td>T</td> <td>H</td> </tr> </table>	a) Квинта је врста стиха.	T	H	b) Бранко Радичевић је представник српског сентиментализма.	T	H	c) Струфа од четрнаест стихова назива се сонет.	T	H	d) Гаврил Стефановић Венцловић и Иво Андрић писали су беседе.	T	H	
a) Квинта је врста стиха.	T	H												
b) Бранко Радичевић је представник српског сентиментализма.	T	H												
c) Струфа од четрнаест стихова назива се сонет.	T	H												
d) Гаврил Стефановић Венцловић и Иво Андрић писали су беседе.	T	H												
13.	<p>Подвуци елемент који није заједнички приповеткама „Шињел” Н. В. Гогола и „Глава шећера” Милована Глишића.</p> <table style="width: 100%; text-align: center;"> <tr> <td style="width: 25%;">ФАНТАСТИКА</td> <td style="width: 25%;">ГРОТЕСКА</td> <td style="width: 25%;">САТИРА</td> <td style="width: 25%;">СЕОСКИ АМБИЈЕНТ</td> </tr> <tr> <td>ТИП ЧИНОВНИКА</td> <td></td> <td>СИМБОЛИЧНА ИМЕНА</td> <td></td> </tr> </table>	ФАНТАСТИКА	ГРОТЕСКА	САТИРА	СЕОСКИ АМБИЈЕНТ	ТИП ЧИНОВНИКА		СИМБОЛИЧНА ИМЕНА						
ФАНТАСТИКА	ГРОТЕСКА	САТИРА	СЕОСКИ АМБИЈЕНТ											
ТИП ЧИНОВНИКА		СИМБОЛИЧНА ИМЕНА												
14.	<p>На линијама поред дефиниција напиши термине на које се односе.</p> <p>a) Дисциплина историје књижевности која проучава опус највећег ствараоца енглеске ренесансе. _____</p> <p>б) Литерарни манир који се у европском романтизму јавио као последица угледања на Бајронова дела. _____</p> <p>в) Позна фаза епохе просвећености која се јавља у другој половини 18. века и у први план поставља човекову осећајност. _____</p>													

15.	<p>У наредном одломку подвуци реченицу у којој доминира иронија.</p> <p>„Ето, на пример, какав беше онај Сима Симеуновић пред Јаковом. Канцеларија му увек загођена, непроветрена, заудара на она акта; осим што се у лето изувао у канцеларији и држао на полици међу актима увек боцу сурутке, што је ’пио од груди’... Еле, просто си једва чекао да час изиђеш на чист ваздух. А овај капетан, јок! У њега су после подне, особито лети, прозори отворени, на столу мора бити цвећа; зими кади се измирном или шећером, милина ти ћи. Чисто би се сваки дан судио, само да улазиш у тако чисту, тако проветрену и намирисану канцеларију, и код тако лепог капетана!”</p>									
16.	<p>Заокружи слова испред тврдњи које се односе на Стевана Сремца.</p> <p>а) Представник је протореализма. б) Верно је подражавао дијалекатске одлике у говору јунака. в) Преводио је Гоголја на српски језик. г) Хумор је важно обележје његових дела.</p>									
17.	<p>Одреди врсту строфе, врсту стиха и врсту риме (по дистрибуцији) у наредном одломку:</p> <p>„И сад у цркви, на каменом стубу, У искићеном мозаик-оделу, Док мирно сносиш судбу своју грубу, Гледам те тужну, свечану, и белу [...].”</p> <p>Врста строфе: _____ Врста стиха: _____ Врста риме: _____</p>									
18.	<p>Заокружи слово испред тачног одговора. „Данга” је:</p> <p>а) ожиљак; б) име јунака из приповетке Радоја Домановића; в) жиг; д) чврга.</p>									
19.	<p>У наредном низу подвуци дело које није написао Бранислав Нушић.</p> <p style="text-align: center;"><i>Госпођа министарка, Хајдуци, Власт, Сумњиво лице, Покондирена тиква, Аутобиографија</i></p>									
20.	<p>Повежи дела и јунаке који се у њима јављају тако што ћеш на линији поред имена дела написати одговарајуће слово. Један јунак је сувишан.</p> <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%;">а) „Туга” _____</td> <td style="width: 50%;">1. Чайлд Харолд</td> </tr> <tr> <td>б) Ана Карењина _____</td> <td>2. Владимир Ленски</td> </tr> <tr> <td>в) Евгеније Оњегин _____</td> <td>3. Јона Потапов</td> </tr> <tr> <td></td> <td>4. Стива Облонски</td> </tr> </table>	а) „Туга” _____	1. Чайлд Харолд	б) Ана Карењина _____	2. Владимир Ленски	в) Евгеније Оњегин _____	3. Јона Потапов		4. Стива Облонски	
а) „Туга” _____	1. Чайлд Харолд									
б) Ана Карењина _____	2. Владимир Ленски									
в) Евгеније Оњегин _____	3. Јона Потапов									
	4. Стива Облонски									

Тест прегледали: _____

Број бодова: _____

	Други разред – републички ниво такмичења Решења:	Напомене																
1.	<i>Вечити младожења</i>	1 бод																
2.	<table border="1"> <tr> <td>Метричка стопа</td><td>дактил</td></tr> <tr> <td>Стилска фигура</td><td>епифора</td></tr> <tr> <td>Књижевна врста</td><td>елегија</td></tr> <tr> <td>Књижевни род</td><td>епика</td></tr> </table>	Метричка стопа	дактил	Стилска фигура	епифора	Књижевна врста	елегија	Књижевни род	епика	Све тачно – 1 бод.								
Метричка стопа	дактил																	
Стилска фигура	епифора																	
Књижевна врста	елегија																	
Књижевни род	епика																	
3.	„Певање и мишљење“; „Критика романа (Милована Видаковића) Љубомир у Јелицијуму“	Оба тачна – 1 бод.																
4.	<i>Гавран</i> , „Шињел“, „Глава шећера“	Све тачно или 2 тачна – 1 бод Одговор се не признаје ако је подвучено било шта друго осим предвиђених решења.																
5.	епиграф	1 бод																
6.	1. в); 2. г); 3. б; 4. а); 5. д)	Четири или пет тачних – 1 бод.																
7.	а)	1 бод																
8.	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Аутор</th><th>Дело</th><th>Књижевна врста</th><th>Књижевна епоха</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Бранислав Нушић</td><td><i>Госпођа министарка</i></td><td>комедија (карактера)</td><td>реализам</td></tr> <tr> <td>Софокле</td><td><i>Антигона</i></td><td>трагедија</td><td>антика (античка књижевност)</td></tr> <tr> <td>Марин Држић</td><td><i>Новела од Станца</i></td><td>фарса</td><td>ренесанса</td></tr> </tbody> </table>	Аутор	Дело	Књижевна врста	Књижевна епоха	Бранислав Нушић	<i>Госпођа министарка</i>	комедија (карактера)	реализам	Софокле	<i>Антигона</i>	трагедија	антика (античка књижевност)	Марин Држић	<i>Новела од Станца</i>	фарса	ренесанса	Осам или девет тачних – 1 бод.
Аутор	Дело	Књижевна врста	Књижевна епоха															
Бранислав Нушић	<i>Госпођа министарка</i>	комедија (карактера)	реализам															
Софокле	<i>Антигона</i>	трагедија	антика (античка књижевност)															
Марин Држић	<i>Новела од Станца</i>	фарса	ренесанса															
9.	а) (лорд) Џорџ Гордон Бајрон; б) Милован Глишић;	Сва три тачна одговора – 1 бод																

	в) Лаза (К.) Лазаревић.	
10.	Доситеј Обрадовић	1 бод
11.	Сказ	1 бод
12.	а) Н; б) Н; в) Н; г) Т	Све тачно – 1 бод
13.	СЕОСКИ АМБИЈЕНТ	1 бод
14.	а) шекспирологија; б) бајронизам; в) сентиментализам	Све тачно – 1 бод
15.	<u>Чисто би се сваки дан судио, само да улазиш у тако чисту, тако проветрену и намирисану канцеларију, и код тако лепог капетана!</u>	1 бод Не признаје се уколико је подвучено ишта осим предвиђеног.
16.	б); г)	1 бод
17.	Катрен; једанаестерац, укрштена (наизменична/унакрсна)	Све тачно – 1 бод.
18.	в)	1 бод
19.	<i>Покондирена тиква</i>	1 бод
20.	а) 3; б) 4; в) 2	Све тачно – 1 бод.